

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 378

van **HANNELORE GOEMAN**

datum: 14 februari 2020

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Hoger onderwijs - Gedwongen terugkeer van studenten uit het buitenland

Op woensdag 12 februari jl. verscheen in het Leuvense studentenweekblad Veto het bericht dat de KU Leuven beslist had haar studenten die in China op uitwisseling zijn, terug te roepen. Dit omwille van de uitbraak van het Coronavirus. Andere hogeronderwijsinstellingen namen gelijkaardige maatregelen.

In dit specifieke geval leidde het besluit en de werkwijze tot onbegrip bij de opleiding en de studenten in kwestie. De studenten werden, dixit de berichtgeving, op straffe van sancties verplicht hun studieprogramma in China op te geven en opnieuw aan te sluiten bij het studieprogramma in Leuven. Echter, het tweede semester is al gestart en tegen het moment dat de studenten opnieuw in België zijn, zou het mogelijk te laat zijn om aan te sluiten. Daarnaast heerste er onduidelijkheid over welke onkosten terugbetaald zouden worden (een last-minute vliegticket lijkt een evidentie, maar rond verbrekingsvergoedingen voor huisvestingen, cursusboeken die zonder voorwerp worden etc... bestaat onduidelijkheid). Ook het gebrek aan betrokkenheid of inspraak van de studenten in deze beslissing werd als problematisch beschouwd. Zeker omdat de hogeronderwijsinstelling geen rechtsgrond naar voren schuift om haar ingrijpen te motiveren, noch duidelijkheid verschafte over welke sancties ze overwoog indien er geen gevolg aan de vraag werd gegeven.

1. Kunnen instellingen voor hoger onderwijs hun studenten verplichten een opleiding of uitwisseling af te breken? Zo ja, wat is hiervoor de decretale basis en is dit mogelijk zonder overleg met de studenten in kwestie? Kunnen hogeronderwijsinstellingen in hun risico-analyse ook strengere voorwaarden hanteren dan bijvoorbeeld Buitenlandse Zaken voor haar ambassadepersoneel? Graag enige duiding.
2. Hoe wil de minister bewaken dat in zulke situaties studenten van de verschillende hogeronderwijsinstellingen die getroffen worden, een gelijkwaardige behandeling krijgen?
3. Zijn hogeronderwijsinstellingen in dit geval verplicht om alle onkosten die hun studenten ten gevolge van zo'n beslissing moeten maken, te vergoeden? Of tot waar strekt deze aansprakelijkheid? Graag enige duiding.
4. Welke sancties kan een hogeronderwijsinstelling opleggen indien studenten op basis van hun eigen inschatting geen gevolg geven aan het besluit van hun instelling? Op welke rechten en instanties kunnen studenten zich desgevallend beroepen om hun zaak te verdedigen?

5. Indien er bij de studenten de vrees is dat zij op het moment van hun terugkeer niet meer kunnen aansluiten bij de vakinhoud van het tweede semester, is de hogeronderwijsinstelling verplicht om in compenserende maatregelen te voorzien teneinde hun studievoortgang niet in het gedrang te brengen? Of zou het uitblijven van zulke maatregelen geen aanleiding kunnen geven tot een succesvolle betwisting van examenresultaten van de opleidingsonderdelen in kwestie? Graag enige duiding.
6. Indien de studenten op een later moment in hun opleiding opnieuw naar China op uitwisseling zouden willen, bestaat er een soort 'fast-track'-procedure waarmee zij niet opnieuw de hele beurs- en uitwisselingsaanvraag moeten doorlopen?
7. Is de minister de mening toegedaan dat onderwijsinstellingen in dezen correct hebben opgetreden of welke beleidsconclusies trekt hij hieruit voor de toekomst? Graag enige duiding.

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 378 van 14 februari 2020

van **HANNELORE GOEMAN**

1. Instellingen voor hoger onderwijs kunnen studenten verplichten een opleiding of een uitwisseling af te breken in het belang van de veiligheid van hun studenten. Tevens bewaken de instellingen de mogelijkheid tot deelname aan de academische activiteiten in de gastinstelling zonder risico op studieduurvertraging voor de studenten. Ze kunnen zich hiervoor o.a. baseren op het reisadvies van buitenlandse zaken en informatie van de gastinstelling. De instellingen gaan hier dan ook verantwoordelijk mee om. De student is immers ingeschreven in de Vlaamse thuisinstelling, die dan ook een grote verantwoordelijkheid draagt voor de student. Er is echter geen decretale basis voor dergelijke maatregelen. Het is de autonomie van de instellingen om bepaalde keuzes te maken en richtlijnen op te leggen aan hun studenten.
2. Aangezien er geen decretale basis is die bepaalt wat in dergelijke situaties dient gedaan te worden, kan de minister niet garanderen dat alle studenten een gelijkwaardige behandeling krijgen. Wel kunnen de instellingen via de koepels VLIR of VLHORA initiatief nemen om gelijke standpunten in te nemen in dergelijke gevallen. Dit is in het verleden reeds gebeurd bij gelijkaardige situaties, bv bij het grootschalig ontslag academici na de staatsgreep in Turkije. Ik heb hier over overlegd met VLIR.
3. Decretaal zijn ook met betrekking tot de onkosten in dergelijke situaties geen regels vastgelegd. Indien de student via een erkend beurzenprogramma een financiering toegekend gekregen heeft voor een mobiliteit, hangt de vergoeding van de onkosten vast aan de procedures en richtlijnen vastgelegd voor dit programma.
Met betrekking tot het Erasmus+ programma is er een officiële communicatie uitgestuurd naar onze hoger onderwijsinstellingen. Het nationaal agentschap EPOS volgt hierbij de richtlijnen vanuit de Europese Commissie. Meer info op: <https://www.epos-vlaanderen.be/nl/nieuws/wat-met-het-coronavirus>
Met betrekking tot de Vlaamse beurzenprogramma's was er eerder reeds een communicatie uitgestuurd. Studenten die een beurs hadden toegekend gekregen en nu niet kunnen/mogen vertrekken, kunnen hun bestemming verplaatsen naar een ander land, met behoud van hun beurs. Er zullen nu bijkomende procedures uitgestuurd worden, analoog aan de richtlijnen van de Europese Commissie voor Erasmus+.
Normaal wordt er binnen de verschillende beurzenprogramma's van uit gegaan dat een student kan vertrekken zolang er geen negatief reisadvies is of geen weigering is van de gastinstelling. Indien er wel negatief reisadvies gegeven wordt of er een ander geval van overmacht is dat te wijten kan zijn aan verschillende oorzaken, dan kan de mobiliteit geannuleerd worden. De onkosten kunnen vervolgens ingediend worden binnen het Erasmus+ of ander mobiliteitsprogramma.
Telkens wordt gezocht naar de meest flexibele en aanvaardbare oplossing voor de student.
4. Ook in dit geval zijn er geen decretale bepalingen. Dit behoort tot de autonomie van de instellingen en kan dus verschillend zijn van instelling tot instelling. Sommige instellingen hebben hierover regels in hun interne procedures en reglementen. Bijvoorbeeld: indien de student tegen de richtlijn van de eigen instelling in, beslist in het gastland te verblijven, dan is dit op eigen verantwoordelijkheid van de student.

Een mogelijke sanctie kan zijn dat de reguliere academische erkenning op dat moment niet gegarandeerd wordt. De student verblijft er dan op eigen initiatief en niet meer als uitwisselingsstudent van de Vlaamse instelling.

5. Iedere situatie is hierin anders. Voor elke student wordt steeds naar een passende maatregel gezocht zodat het studiesucces niet in het gedrang komt.
6. Dit is afhankelijk van de situatie en het tijdstip waarop de beslissing genomen wordt. Moet de student nog vertrekken of wordt de mobiliteit stopgezet en moet de student gedwongen terugkeren? In dit laatste geval speelt het ook een rol hoelang de student reeds ter plaatse is. In sommige gevallen zal de student opnieuw een aanvraag moeten doen, in andere gevallen kan de student zijn/haar mobiliteit verderzetten na een onderbreking of tijdelijk uitstellen. De uitwisseling moet immers ook op later tijdstip nog in het academisch programma passen, het moet kunnen voor de partnerinstelling, etc... Steeds wordt echter gezocht naar de meest ideale oplossing voor de student.
7. De instellingen voor hoger onderwijs gaan hier verantwoordelijk mee om en houden steeds rekening met de veiligheid van hun studenten. Het is moeilijk om in dergelijke situaties generieke richtlijnen te ontwikkelen. Er komen wel vaker situaties voor waarbij studenten hun mobiliteit eerder dan verwacht door overmacht moeten afbreken. Individuele gevallen vragen andere flexibele en aanvaardbare oplossingen.